

VATITIKAND

MASINTIKKIMINE

MÖISTED

VATITIKAND = POLSTERDAMINE?

ehk

Trapunto

VATEERIMINE

=

TEPPIMINE?

Teppimine tähendab kanga loomist kolmest kihist. Kahe kangakihi vahele paigaldatakse tavaliselt polsterduskiht, mis loob kolmemõõtmelise efekti. Esikülg on valmistatud hoolikalt valitud ühevärvilisest kangast või värvilistest kangastest lapitehnikas.

Tagakülg võib olla valmistatud materjalijääkidest või ühevärvilisest lauskangast.

Täiendavate tekstuuride ja mustrite loomine saavutatakse õmbluste abil, mida saab teostada käsitsi või õmblusmasinal.

- Käsitsi teppimine toimub sobivate niitidega väga väikeste pistetena.
- Kangakihte on soovitatav mitte liiga pingutada, jättes õmblused vabaks.
- Enne õmbluse alustamist on parem joonistada muster kohe kriidi, seebi või kaduva markeriga ja jagada osadeks.
- Õmblus loob kauni kolmemõõtmelise mustri.

Trapunto

on kolmemõõtmelise tikandi tehnika, mis hõlmab kahte kangakihti. Kangad õmmeldakse piki eelnevalt rakendatud mustri kontuuri ja seejärel topitakse seestpoolt läbi väikeste aukude täiteaine, mis annab mustri vajaliku mahu.

Valgel taustal värvilise aplikatsiooniga ja kolmemõõtmelise trapuntoga tekid. See teppimistehnika nõuab uskumatut oskust ja kannatlikkust ning ka suurt täpsust.

Tavaliselt tehakse trapunto täiesti valgel taustal – kogu muster luuakse ainult pistete abil.

Muidugi võib kanga värv olla mis tahes ja sellest ajast alates, kui hakati tootma kaleidoskoopide ja kaunistustega paneele, on trapunto muutunud värviliseks.

VATITIKAND

• Vana tehnika

- Kasutati rõivaste ja tekkide soojapidavuse tõstmiseks ning kaunistamiseks.
- Eelkõige tuntakse tehnikat mahulisuse järgi, mis saavutati vatikihi lisamisega pealiskanga ja voodri vahele.
- 16.saj. olid polsterdatud rõivad laialdaselt kasutusel kaitsena soomusrüü all ning rikaste majapidamiste varaloetelus mainitakse tihti tepitud siidvaipu.

• Tänapäeval - rõivad

Tänapäeval - pajalapid ja -kindad

Volumetriline teppimine

See on kudumite kasutamine!
Tegelikult kasutatakse seda meetodit tikandites kumerate elementide loomiseks. Kuid sama edukalt saab seda lapitehnikas kasutada.

- Trükimustriga kudum kinnitatakse aluskangale - mööda kontuuri.
- Seejärel täidetakse iga element täiteainega läbi kanga väikeste aukude, mis seejärel hoolikalt kokku õmmeldakse.
- Kasutada saab mitte ainult enda mustrit, vaid ka valmis ilusat sobiva trükiga trikookangast.

Vabajooksu masinõmblus "kivikesed"

- Klassikaline teppimine - kolme kihi teppimine (kaks kihti kangast ja vooder).
- Selle tehnika teostamiseks peate õmblusmasina põhja etteande välja lülitama, et saaksite kangast kätega vabalt igas suunas liigutada.
- Vaja läheb ka spetsiaalset vedrujalga, fantaasiat ja julgust, sest muster tikitakse niitidega kangale otse töötamise ajal.

Kvaliteetsete teppimistoodete saamiseks järgige soovitusi:

- Masina tööd tuleb esmalt näidise pealt kontrollida ja seejärel alustada toote enda õblemist.
- Kihid tuleb omavahel kinnitada nõõpnõelte või lahustuvate niitidega. Vastasel juhul võib jalg mustri õblemisel abielemendi külge kinni jääda ja õmblust moonutada. Parim võimalus on õmmelda kangast selle automaatse etteande ja spetsiaalse etteandejala abil.
- Tööd tuleb alustada toote keskelt, õmmeldes kõik paremale liikuvad jooned.
- Järgmisena peaksite töö pöörama vasakule. Ärge õmmelge üles ega alla, kuna selline õmblus võib põhjustada diagonaalset viltukiskumist.
- Õblemist saab alustada paigalõmbusega ja lõpetada tagurpidi õmbusega.
- Õblemine on vajalik eranditult mööda kujunduselementide kontuure.
- Kui teil on vaja oma kätega sirgjoontest võre teha, võite kasutada teipi. Jooned-kaared õmmeldakse kangast jala alla söötes.

Masinteping luua järgmiste juhiste abil:

- Ülemine niit on lõdvendatud, et vältida alumise niidi tõusmist kanga pinnale.
- Kui töötate ilma survetallata, veenduge, et survejala tõstekang on alumises asendis.
- Järgmiseks pingutatakse tikkimisrõngale ja seejärel asetatakse raam nõela alla küljega, kuhu materjal on venitatud.
- Õmbuse pikkus ja laius on seatud 0 -le.
- Nõelaga tuuakse pooli niit käsitöö esiküljele.
- Hoidke niite nõela taga, et vältida õblemisel sasipuntra tekkimist.

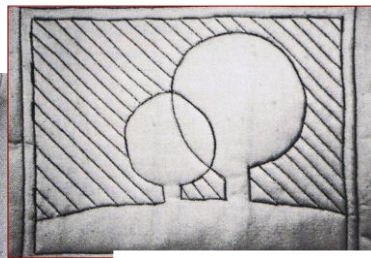
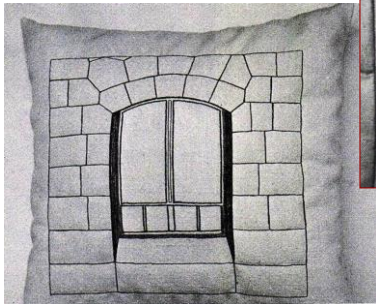
Seotakse omavahel ka vatitikandit ja nn hullu lapitööd (lapimaal)

- Kõigepealt õmmeldakse ja
- tepitakse hullus lapistiilis klotsid, seejärel lõigatakse need kuusnurkadeks ja kaetakse sisekujundusega.
- Selgub, täpselt sama suurusega valmis kuusnurgad võivad juba iseseisvat funktsiooni täita (näiteks olla salvrätikud, kuumaalused). Kuid neid saab ka kokku õmmelda ja teha midagi suuremat. Pabermalle pole sel juhul vaja, sest plokid ise on juba üsna tihedad ja ühtlased.

• Kavandamine

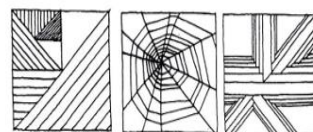
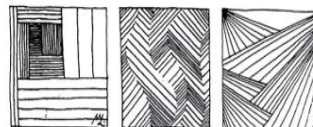
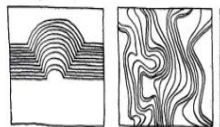
- motiivid valida lihtsad ja selgepiirilised

• Kavandamine

- eelista ühte suuremat motiivi mitmele väiksemale

• Kavandamine - kasuta abina joonterütme

NB!

Paljude tikkejoontega pind muutub lamedaks!

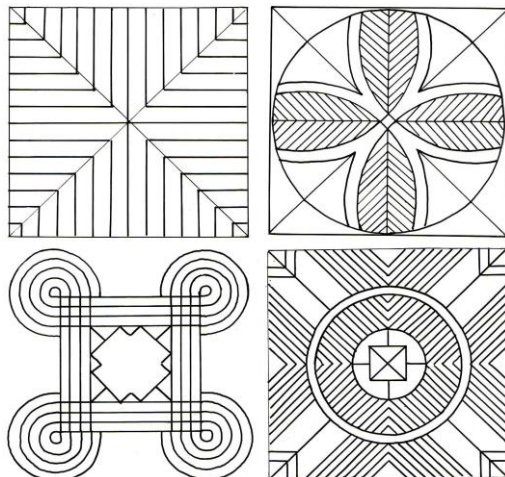

- **Kavandamine**

- kasuta abina lihtsustatud loodusmotive

- kasuta abina geomeetrilisi põhivorme, ornamente

- **Kavandamine**

- kasuta abina kangamotiivistikku

- **Materjalid**

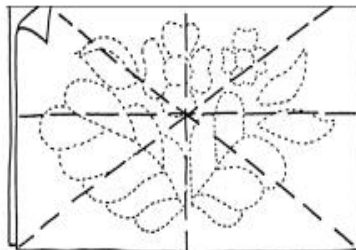
1. Hele tihedakoeline pealiskangas (tumedal tikand ei paista: *flanell, voodilinakangas, vilt, õhem nahk, atlasskangad, siid, vuaal jpm.*
2. Voodrikangad: *õhem puuvillkangas, voodrisiid jms.*
3. Täiteks: *vill, villaloor, villavatiin, sünteetiline vatiin, heie, jäme lõng, tehisevatt, mööblivatt, vahtkummi tükikesed (ei talu sagedast pesemist).*
4. Tikkimisniit: pealiskanga tooni *viskoos-, puuvill- või polyesterniit.* Tikkimisniit võib olla ka kontrasttoonis, kui soovitakse tikkejooni rõhutada. Käsitsi tikkimisel sobivad nii *mulinee- kui ka iirislõngad.*

NB! Kui soovid kas mati pealispinnaga või hoopis läikiva pealispinnaga tikandit, siis vali selleks vastavast toormaterjalist või spetsiaaltöötusega kangas.

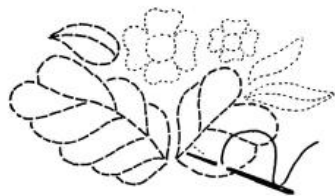

• **Ettevalmistustööd:**

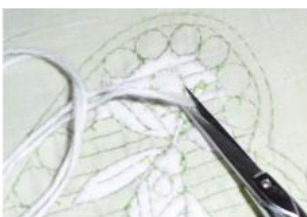
- * Märki **kergelt** muster pealisiirdele kas kopeerides, tööjoonise jooni läbitorkides või šabloonide abil.
- * Aseta mustrijoonisega pealiskangas aluskangale nii, et lõikeservad oleksid kohakuti.
- * Kontrolli lõngasuuna ühtimist.
- * Traagelda kihid mitmes suunas kokku.

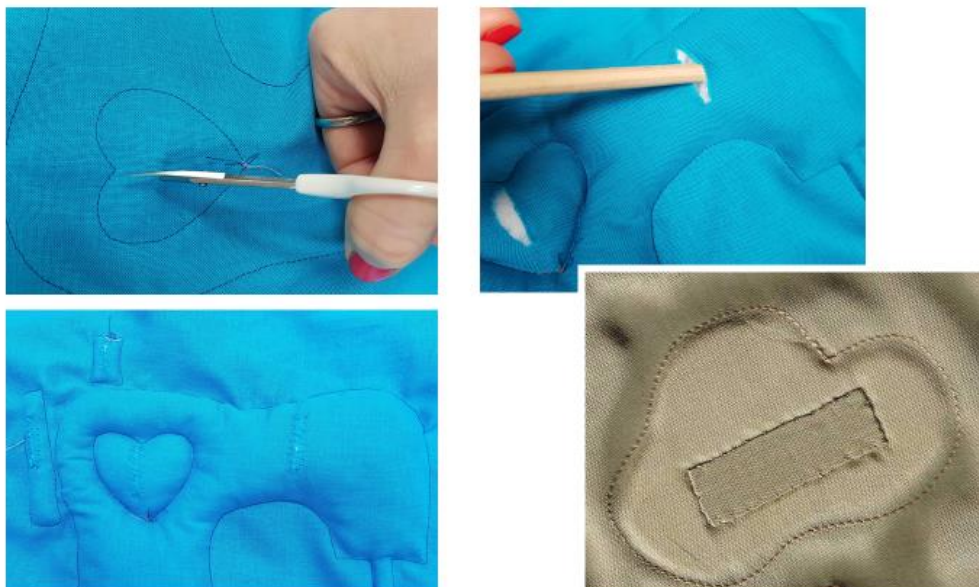

- Reguleeri õmblusmasinal piste veidi pikemaks ja **õmble mustrijoonis läbi nii, et detaili pistejoone alg- ja lõpp-punkt "jookseksid" täpselt kokku**. Niidiotsad sõlmitakse töö pahemal pool ja tõmmatakse riidekihtide vahele.

Vatitikandit käsitsi tikkides kasutatakse põhiliselt eelpisteid.

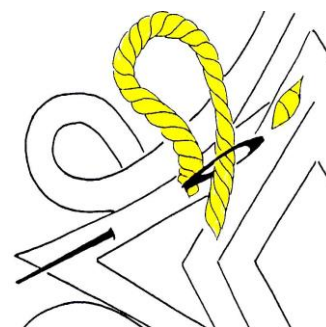
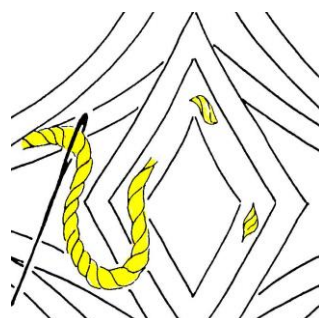
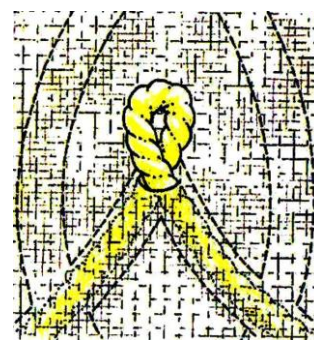
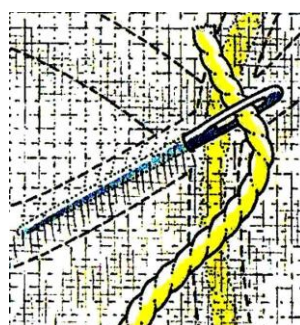
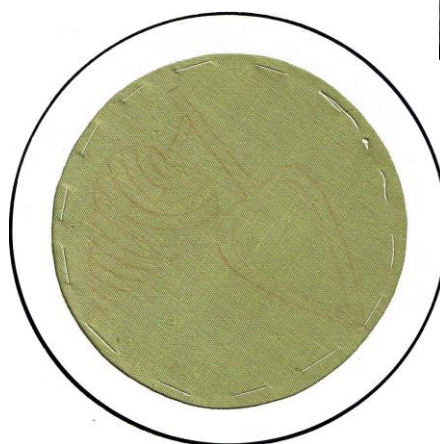
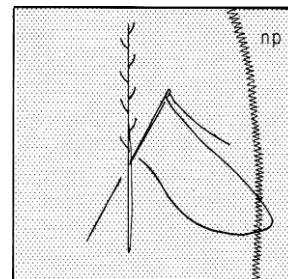

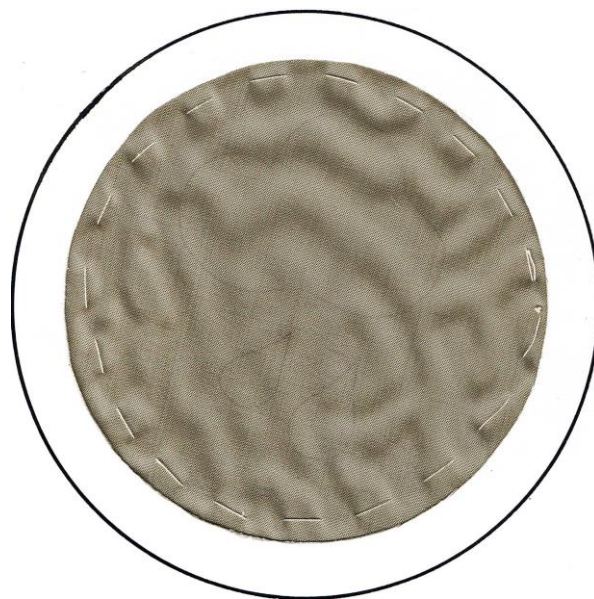

NB! Jälgi, et: motiiv täituks vatiiniga ühtlaselt; täide ei muudaks motiivi liiga kõvaks; täide ei jääks ebaühtlaselt; motiivide nurgad ei jääks tühjaks; väga hargneva aluskanga korral kataksid lõikeava paigaga.

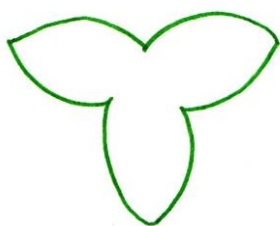
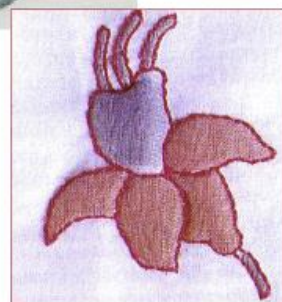

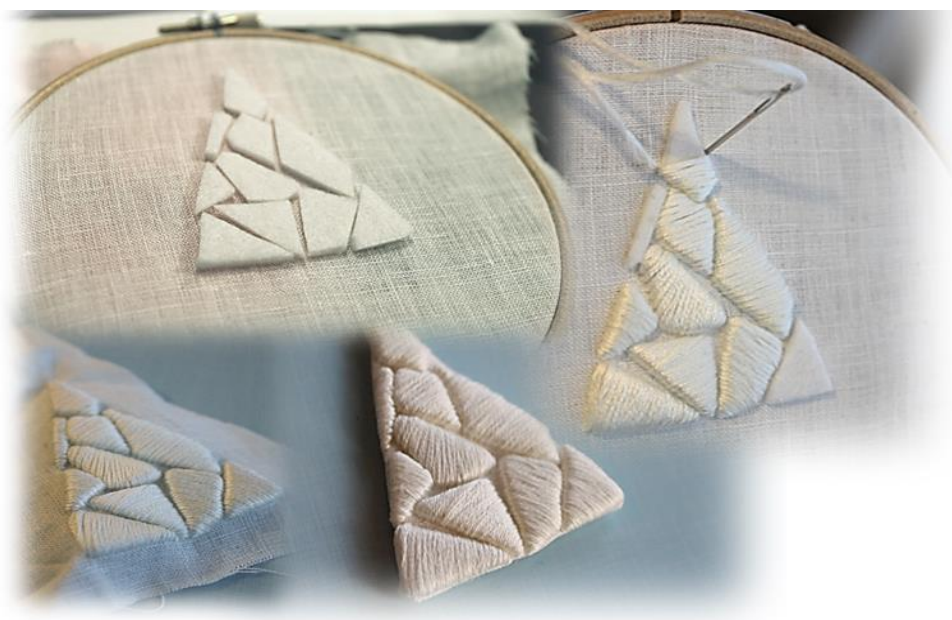

VARJUAPLIKATTSIOON VATTIKANDIS

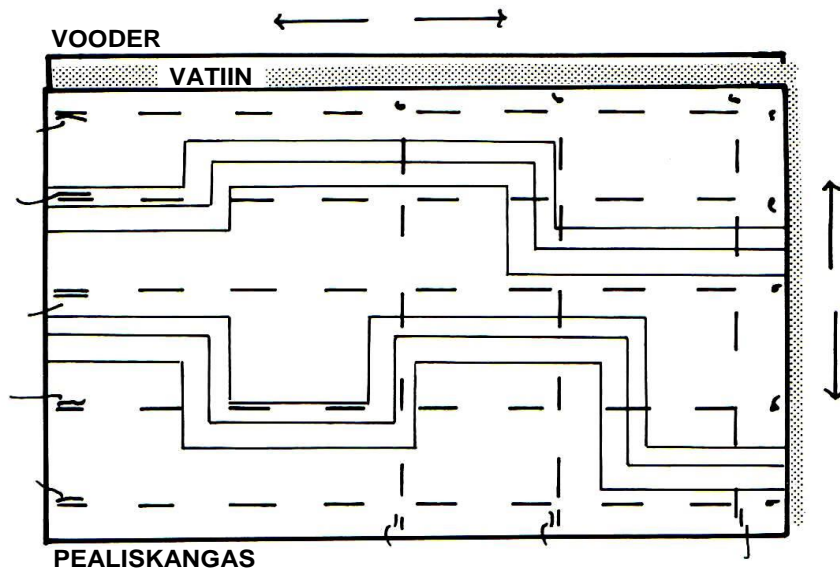
VATEERIMINE

- **Motiiv ja taust**

Kui motiiv on hästi lihtne – ring, stiliseeritud puu jne – saad motiivi esile tõsta, kui tepid tausta tihedamalt triibuliseks, laineliseks, ruuduliseks, vabalt kulgevaks.

- Lisa kangastele kahanemisvarud;
- Alus- ja pealiskangad triikida, muster märkida pealiskangale;
- Asetada lauale voodrikangas pahem pool peal, selle peale laotada vatiin ja lõpuks tõsta kihtide peale pealiskangas (parem pool peal);
- Traageldada pikemate pistetega nii horisontaal- kui ka vertikaalsuunaliselt, alustades alati samalt küljelt ja edenedes keskelt äärte suunas.

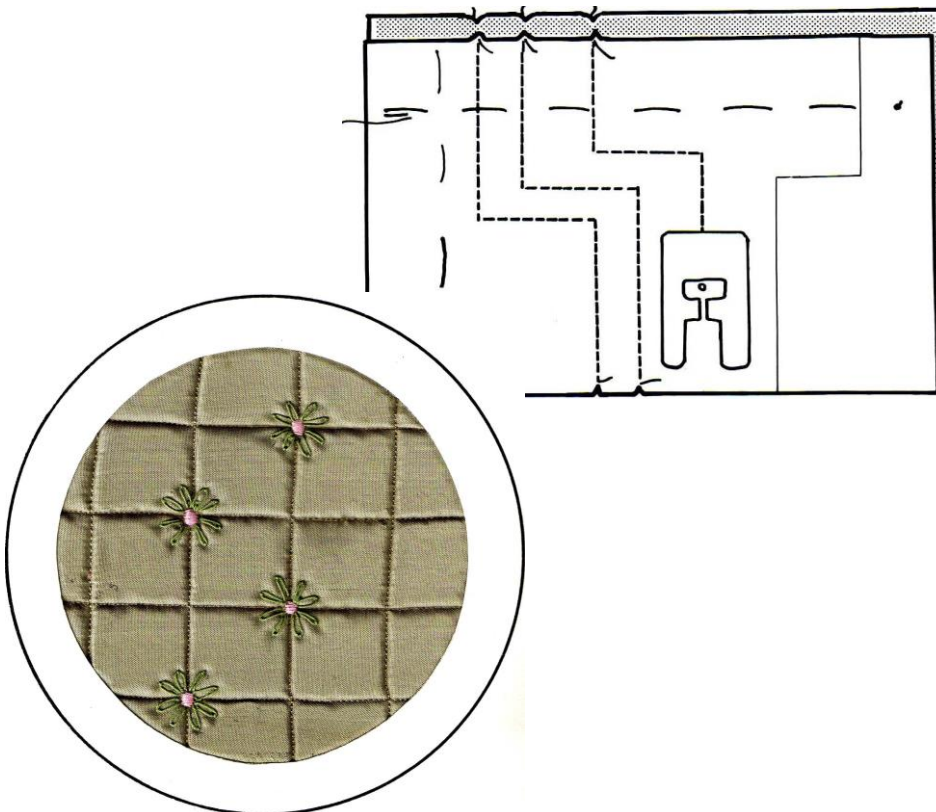

Õmblusmasina ettevalmistus:

- reguleeri niidipinge lõdvemaks;
- pikenda pistepikkust;
- vähenda presstalla survet;
- paralleelõmbluste õmblemiseks kasuta masina lisaseadet (kui see õmblusmasinal on);
- motiivistiku tikkimiseks kasuta otseõmblusi, kitsamat siksakõmblust;
- tausta tikkimisel võib lisaks eelpool nimetatud pistetele kasutada ka muid õmblusmasina funktsioonides leiduvaid eripisteid.

Tikkimine

- Tikkimist alustatakse motiividest;
- Tausta tikkimist alusta alati samalt suunalt, kui tikkeread jooksevad servast serva (pealiskangas hakkab kiskuma, kui õmblud erinevates suundades).

Viimistle:

- eemalda traagelniidid;
- triigi kergelt hästi pehmel alusel töö pahemalt poolelt.

NB! Tehisvatiin ei talu triikimisel suurt kuumust!

